

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡΥΠΑΝΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ 23ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1982

Κύριε Πρόεδρε,

Μετά από πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας*, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέμει τὸ Ἀριστεῖο Ἱστορικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν εἰς τὸν Ὀμότιμο Καθηγητὴ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. **Βασίλειον Τατάκη**, ἱστορικὸ τῆς φιλοσοφίας. Τὸ ἀριστεῖο συνοδεύεται ἀπὸ χρηματικὴ χορηγία 250.000 δραχμῶν.

Ὁ κ. Τατάκης καλύπτει μὲ τὴ διδακτικὴ καὶ συγγραφικὴ του δράση ὀλόκληρο τὸν αἰῶνα μας. Ἀνέβηκε μὲ τὴ σειρά ὅλες τὶς ἐκπαιδευτικὰ βαθμίδες: καθηγητὴς Γυμνασίου, Γυμνασιάρχης, Διευθυντὴς τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος καὶ τέλος Καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας (καὶ μὲ ἀνάθεση τῆς Παιδαγωγικῆς) στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀφ' ὅτου τὸν κατέλαβε τὸ ὄριο ἡλικίας, ἀποσύρθηκε καὶ ζεῖ στὰς Ἀθήνας συγγράφοντας ἀκόμη καὶ μὲ ἐλαττωμένη τὴν ὄραση.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ, πλούσιο εἶναι καὶ τὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ κ. Τατάκη, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς μετεκπαιδευσεῶς του στὴ Γαλλία. Δύο κυρίως εἶναι τὰ θέματα ποὺ τὸν ἀπασχόλησαν καὶ ποὺ πλησίασε μὲ διάφορους τρόπους: Ἡ Στωικὴ Φιλοσοφία (ιδίως ἡ λεγομένη Μέση Στοά) καὶ ἡ Βυζαντινὴ Φιλοσοφία, ὅπου καὶ ὑπογράμμισε τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδραση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος στὶς θεωρητικὰ συλλήψεις τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Καρπὸς τῆς πρώτης ομάδας, ἐκτὸς ἀπὸ ποικίλες μικρὰς μελέτες, εἶναι τὸ πολυσέλιδο βιβλίον: «Panaetius de Rhodes, le fondateur du moyen Stoïcisme» Paris 1931, καὶ τῆς δεύτης, «La Philosophie Byzantine», ποὺ πρωτοδημοσιεύθηκε

ὡς παράρτημα στήν *Histoire de Philosophie* τοῦ Émile Bréhier, καί μεταφράστηκε στήν ἰσπανική καί στήν ἑλληνική. Δέν ἀναφέρω τή διδακτορική του διατριβή μὲ τὸν τίτλο «Διαίρεση - Μερισμὸς» ποὺ ὑπέβαλε στὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1940), καθὼς καί τὸ πλῆθος τῶν ἄλλων μελετῶν του στήν Ἑλληνική γλῶσσα, ὅπου προεξάρχουν θέματα Χριστιανικῆς καί Βυζαντινῆς Φιλοσοφίας καί μελετήματα λογικά.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τιμώντας τὸν κ. Τατάκη ὡς ὀξὺ στοχαστή, ἐρευνητὴ καί ἱστορικὸ τῆς ἀρχαίας καί νεώτερης Φιλοσοφίας, τοῦ ἀπονέμει σήμερα τὸ Ἀριστεῖο Ἱστορικῶν καί Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, συνοδευόμενο ἀπὸ χρηματικὴ χορηγία 250.000 δραχμῶν.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καί Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καί ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται χρυσὸ Μετάλλιο στήν *Ἱστορικὴ καί Ἐθνολογικὴ Ἐταιρεία* ποὺ συμπληρώνει 100 χρόνια λειτουργίας καί προσφορᾶς.

Σκοπὸς τῆς Ἐταιρείας σύμφωνα μὲ τὸ καταστατικὸ της εἶναι «ἡ περισυλλογὴ ἱστορικῆς καί ἐθνολογικῆς ὕλης καί παντοειδῶν ἀντικειμένων συντελούντων εἰς διαφώτισιν τῆς μέσης καί νέας ἑλληνικῆς ἱστορίας καί φιλολογίας, τοῦ βίου καί τῆς γλώσσης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καί ἡ σύστασις Μουσείου συμπεριλαμβάνοντος τὰ τοιαῦτα μνημεῖα τοῦ ἐθνικοῦ βίου». Γιὰ ἑκατὸ συναπτὰ χρόνια ἀνταποκρίθηκε ἀπόλυτα ἡ Ἐταιρεία στοὺς σκοποὺς τούτους, καί ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἔργο μεγάλης ἐθνικῆς σημασίας.

Ἡ ἀρχικὴ συλλογὴ τῆς Ἐταιρείας ἔγινε τὸ 1883 ἀπὸ δωρεῆς ἰδιωτῶν καί στεγάστηκε σὲ αἴθουσα τῆς Βουλῆς. Ἀργότερα, ὅταν ἐμπλουτίσθηκε περισσότερο, μεταφέρθηκε σὲ αἴθουσα τοῦ Πολυτεχνείου, ὅπου καί παρέμεινε ὡς τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1940. Μετὰ τὸν πόλεμο τὸ Μουσεῖο τῆς Ἐταιρείας ἄνοιξε καί πάλι στὸ κτήριο τοῦ Συλλόγου Ἀπόρων Κορασίδων τῆς ὁδοῦ Ἀμαλίας καί τελικὰ στὸ ἀνακαινισμένο κτήριο τῆς Παλαιᾶς Βουλῆς, ὅπου καί τώρα βρίσκεται.

Τὸ Μουσεῖο τοῦτο περιλαμβάνει ἐκθέματα χαρακτηριστικὰ τῆς νεώτερης Ἑλληνικῆς ἱστορίας, λείψανα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Φραγκοκρατίας καὶ τῆς Τουρκοκρατίας, κειμήλια ἀπὸ τὸν Ἀγῶνα τῆς Ἀνεξαρτησίας, μοναδικὴ συλλογὴ ἀπὸ ἐπώνυμα ὄπλα ἀγωνιστῶν, ὅπως τῶν Τζαβελαίων, τοῦ Μακρυγιάννη, Καραϊσκάκη, Νικηταρᾶ, Κολοκοτρώνη καὶ ἄλλων, πλούσια συλλογὴ ἑλληνικῶν σημαίων καὶ λαφύρων ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἔθνους στοὺς δύο τελευταίους αἰῶνες. Ἐνθύμια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Καποδίστρια, ἀπὸ τὴ βασιλεία τοῦ Ὁθωνος καὶ τοῦ Γεωργίου Α΄, τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους, τὴν ἐκστρατεία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὸν νικηφόρο πόλεμο τοῦ 1940, ἀξιόλογη λαογραφικὴ συλλογὴ, φωτογραφικὸ ἀρχεῖο καὶ συλλογὴ εἰκόνων. Ἐξάλλου τὸ ἱστορικὸ τῆς ἀρχεῖο, στὸ ὁποῖο φυλάσσονται πολὺτιμα ἔγγραφα καὶ κώδικες, ἀποτελεῖ σημαντικὴ πηγὴ γιὰ τὴν ἔρευνα τῆς ἱστορίας τῆς νεώτερης Ἑλλάδος. Καὶ μὲ τὸ περιοδικὸ τῆς — Δελτίο τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας — προάγει τὴν ἔρευνα τῆς ἱστορίας μας.

Ἐπὶ πλέον μὲ τὶς αὐτοτελεῖς τῆς ἐκδόσεις ἡ Ἑταιρεία ὄχι μόνον καλλιεργεῖ ἀλλὰ καὶ ἐκλαϊκεύει τὴ γνώση τῆς ἱστορίας, τῆς λαογραφίας καὶ τῆς τέχνης τοῦ νεώτερου Ἑλληνισμοῦ, καὶ μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς σὲ ἐκθέσεις ἄλλων ἰδρυμάτων, καθὼς καὶ μὲ τὴν παροχὴ ὑλικοῦ γιὰ τὴν εἰκονογράφηση ἱστορικῶν μελετῶν καὶ λευκωμάτων συμβάλλει ὥστε νὰ γίνουιν εὐρύτερα γνωστὰ τὰ ἐθνικὰ κειμήλια.

Κατὰ καιροὺς ἡ Ἑταιρεία ὀργανώνει καὶ εἰδικὲς ἐκθέσεις μὲ ὑλικὸ ἀπὸ τὶς συλλογές τῆς, γιὰ νὰ τιμήσει μνημεῖα τῆς νεώτερης Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἢ ἐθνικὲς ἐπετεῖους.

Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, γιὰ τὴν πολὺπλευρὴ αὐτὴ προσφορὰ τῆς Ἑταιρείας τῆς ἀπένευμε τιμητικὰ τὸ ἀργυρὸ μέταλλο, ὅταν συμπληρώθηκαν τὰ πενήντα χρόνια ἀπὸ τὴν ἴδρυσή τῆς.

Σήμερα πὺν συμπληρώνει 100 χρόνια λειτουργίας καὶ προσφορᾶς, ἡ Ἀκαδημία ἀπονέμει τὸ Χρυσὸ Μέταλλο στὴν Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρεία.

Μετά ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

Βραβεῖο Ἀρετῆς στίς: α) **Κυράτσω Τσιαπράζη**, β) **Σοφία Σαρδένη**, γ) **Τριανταφυλλιά Βλάχου**, δ) **Ἀνδρομάχη Τζήμα**, ε) **Ἀγλαΐα Βατσικάλη**, στ) **Μαρία Νίτσιου** καὶ ζ) **Χριστίνα Σχωραμᾶ** γιὰ τὶς σημαντικὰς ὑπηρεσίες πὺν προσέφεραν στὸν Ἑλληνικὸ Στρατὸ κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸ Πόλεμο τοῦ 1940-1941. Ἡ Ἀκαδημία ἀπονέμει τὸ βραβεῖο τοῦτο θέλοντας νὰ τιμήσει τὶς ἡρωικὰς γυναῖκες τῆς Πίνδου, γιὰ τὴ βοήθεια πὺν προσέφεραν στὰ μαχόμενα ἑλληνικὰ τμήματα κατὰ τὸν πόλεμο ἐκεῖνο ὑπὸ καιρικὰς καὶ ἄλλες σκληρότατες συνθῆκες.

Τὸ βραβεῖο συνοδεύεται ἀπὸ συμβολικὸ χρηματικὸ ἔπαθλο 50.000 δραχμῶν. Συνάμα, σύμφωνα μὲ σχετικὸ ὄρο τῆς διαθήκης Μιχαήλας Γεωργ. Ἀβέρωφ, στίς ἀνωτέρω θὰ διανεμηθοῦν τὰ κοσμήματα τῆς ὁμόνυμης κληροδοσίας, τὰ ὁποῖα ἡ διαθέτις κατέλιπε στὴν Ἀκαδημία γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό.

Μετά ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται στὸ δημοσιογράφο κ. **Ἀνδρέα Λαμπίκη** βραβεῖο μὲ χρηματικὴ ἐνίσχυση 200.000 δραχμῶν γιὰ τὴν εἰκοσιπενταετῆ δημοσιογραφικὴ καὶ ἄλλη ἐθνικὴ του δράση εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου μὲ δυσμενέστατες συνθῆκες ὑπεράσπισε τὰ κοινοτικὰ συμφέροντα τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ κ. Ἀνδρέας Λαμπίκης γεννήθηκε καὶ μορφώθηκε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη. Τὸ 1940 ἄρχισε τὴ δημοσιογραφικὴ του σταδιοδρομία μὲ τὴν Πολιτικὴ ἐφημερίδα «Μεταπολίτευσις» καὶ συνέχισε ὡς συνεργάτης τοῦ «Βήματος» καὶ τῆς «Ἐφημερίδος» τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἴδρυσε μάλιστα καὶ ὁ ἴδιος πολιτικὸ ἐβδομαδιαῖο φύλλο «Ἐλευθερὴ φωνή», τοῦ ὁποῖου ἦτο ἐκδότης καὶ διευθυντής μέχρι τοῦ 1965, ὅποτε τὸν ἀπήλασαν ἀπὸ τὴν Τουρκία.

Ἡ μαχητικὴτητα μὲ τὴν ὁποῖα προάσπιζε τὰ ὁμογενειακὰ καὶ ἐθνικὰ συμφέροντα ἐπέσυρε τὴν ὀργὴ τῶν Τούρκων πὺν προχώρησαν

σὲ σκληρὰ ἀντίποινα. Ὑπέστη 32 συλλήψεις, 4 χρόνια φυλακίσεως, 2 χρόνια ἔξορίας στὸ Κάρς, 4 καταδίκες ἀπὸ Τουρκικὰ στρατοδικεῖα, 18 καταδίκες ἀπὸ Τουρκικὰ πολιτικὰ καὶ ποινικὰ δικαστήρια καὶ δολοφονικὲς ἀπόπειρες κατὰ τῆς ζωῆς του. Ὄταν τὸ 1965 τὸν ἀπήλασαν οἱ Τοῦρκοι, τὸν ὠδήγησαν βίαια στὰ Ἑλληνοτουρκικὰ σύνορα καὶ μὲ τὴν ἀπειλὴ περιστροφῆς τὸν ἀνάγκασαν νὰ περάσει μέσα ἀπὸ ναρκοπέδιο γιὰ νὰ φύγει, καὶ εὐθὺς μετὰ δήμευσαν ὅλη τὴν περιουσία του.

Ἀφοῦ ἦλθε εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ κ. Λαμπίκης κατόρθωσε νὰ ἐκδώσει καὶ πάλι τὸ 1975 μηνιαία ἐφημερίδα τὴν «Κωνσταντινούπολιν», ποὺ πρόσφερε σπουδαῖες ἐθνικὲς ὑπηρεσίες μὲ τὶς ἀποκαλύψεις τὶς ὁποῖες ἔκαμε στὸ χῶρο τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων.

Δι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς λόγους ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέμει σήμερον εἰς τὸν κ. Ἀνδρέα Λαμπίκη «τὸν μάρτυρα τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας», ὅπως τόσον δικαίως τὸν χαρακτήρισε ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη κ. Θ. Χρυσανθόπουλος, βραβεῖο μὲ χρηματικὴ ἐνίσχυση 200.000 δραχμῶν.